

Paminėtas Lietuvos partizano Juozo Jakavonio-Tigro 90-metis

Liepos 11 dieną Lietuvos partizanas Juozas Jakavonis-Tigras minėjo garbingą 90-ąjį jubiliejų.

Pasveikinti jubilato į Kasčiūnų kaimą Varėnos rajone susirinko per šimtą garbių svečių – krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Seimo nariai Gediminas Jakavonis, Liutauras Kazlavickas, Vidas Mikalauskas, Julius Sabatauskas, Alytaus miesto savivaldybės meras Vytautas Grigaravičius, Varėnos rajono savivaldybės meras Algis Kašėta, LGRTC generalinė direktorė Birutė Burauskaitė, kitų institucijų vadovai ir atstovai, kariai, šauliai, Laisvės kovų dalyviai, buvę tremtiniai, svečiai, kaimynai, artimieji, giminės.

Jubiliejaus minėjimas prasidėjo Lietuvos Respublikos himnu, o baigėsi karių atliktomis garbės salvėmis. Susirinkusiesiems savo dainas atliko partizaninių dainų atlikėjas Albertas Antanavičius.

„Jūs esate gyva legenda, pavyzdys jaunimui, ir ne tik jaunimui, kaip reikia mylėti savo šalį, kaip elgtis okupacijos laikotarpiu. Nuširdžiai sveikinu svarbaus jubiliejaus proga ir linkiu ilgų, sveikų ir laimingų gyvenimo metų“, – jubilatą sveikino Alytaus miesto savivaldybės meras Vytautas Grigaravičius.

„Jūs esate mūsų tautos ir istorijos garbinga dalis“, – sakė jubilatą sveikindamas Alytaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėjas Vytuolis Valūnas, propaguojantis Laisvės kovų istorinę svarbą.

Šalia atstatyto bunkerio, ant Merkio kranto, garbus Lietuvos partizanas Juozas Jakavonis-Tigras dalijosi prisiminimais ir išgyvenimais.

Šeštadienį nuaidėjus oficialiems sveikinimams, sekmadienio vidudienį gausus būrys jaunimo, suburtas LR Seimo nario Liutauro Kazlavicko, susirinko pasveikinti Laisvės kovų dalyvio Juozo Jakavonio-Tigro. Po šv. Mišių Merkinės Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčioje buvo pašventintas kryžius. Kasčiūnų kaime Jakavonių sodyboje susirinkusieji klausėsi jubilato, kartu dainavo partizaniškas dainas ir mėgavosi dzūkiska grybiene. Šventėje dalyvavusi LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė dėkojo jubilatui už jaunimo pilietinį patriotinį ugdymą, gyvasias istorijos pamokas ir besidomintiesiems visuomet atviras namų duris.

Juozas Jakavonis – tragiško 20 amžiaus liudininkas. Jis gimė 1925 metų liepos 10 dieną Alytaus apskrityje, Merkinės valsčiuje, Kasčiūnų kaime, prie pat Lietuvos–Lenkijos demarkacinės linijos. Subrendęs Nepriklausomybės metais iš arti matė Antrojo pasaulinio karo siaubą, kuris neaplenkė ir jo šeimos. Devyniolikmetis davė partizano priesaiką, aktyviai dalyvavo ginkluotame pasipriešinime. 1945–1946 metais buvo Pietų Lietuvos partizanų vadų Juozo Vitkaus-Kazimieraičio ir Adolfo Ramanausko-Vanago ryšininkas. Juozas Jakavonis 1945 metų vasarą kartu su kitais partizanais jo tėvų sodyboje, Kasčiūnų kaime, už tvarto, ant stačiaus Merkio kranto, iškasė ir įrengė bunkerį – Kazimieraičiui ir Vanagui, kuriame pastarieji gyveno 1945–1946 metais. Vadavietėje buvo spausdinami partizanų pagrindinis laikraštis „Laisvės varpas“, štabo dokumentai.

1945 metais į sodybą netikėtai atėjo didelis būrys sovietų kareivių, ir Juozo mama iš išgąščio nualpo, nes partizanai, tuomet buvę bunkeryje, nė uždaryti jo nespėjo. Bet ūkyje dirbę vyrai kaip tik tuo metu iš miško buvo parvežę kartis, krovė iš vežimo jas ir dėjo ant slėptuvės, o kareiviai kluone ir lauke viską durtuvais badė, ieškojo, bet nerado...

1945 metų gruodžio pradžioje Juozas Jakavonis nuėjo pažiūrėti, kaip Merkiu plaukia ižas. Upės vingyje ledas spaudėsi prie kranto, ir jis, pamatęs atverstą knygą ant plaukusios ledo lyties, ją sugriebė. Tai buvo maldaknygė. Jos atverstuose puslapiuose malda: „Nugręžkite akis į dangų, nes mano kūn...“ Netrukus į slėptuvę atvykęs Adolfo Ramanausko-Vanago adjutantas Gegutis informavo, kad gretimame Mardasavo kaime žuvo du partizanai ir Varėnos–Rudnios bataliono vadas, laikinai ėjęs Geležinio Vilko rinktinės vado pareigas, leitenantas Lionginas Švalkus-Šernas. Jis kovo-

jo iki paskutinio šovinio. Po to metėsi Merkin. Spaudą ir visa, ką su savimi turėjo, taip pat sumetė į upę... Partizanai suprato, kam ta maldaknygė priklausė. Sukalbėjus maldą už žuvusiuosius, buvo nuspręsta priešui atkeršyti. Vanagas paprašė leidimo pulti Merkinę, o Kazimieraitis sutiko ir davė naudingų patarimų. Merkinės puolimas įvyko 1945 metų gruodžio 15-osios ryte.

Dvejus metus trukusi aktyvi Juozo Jakavonio-Tigro partizaninė kova baigėsi 1946 metų gruodžio 8 dieną, kai savo gimtajame kaime, kaimyno namuose, enkavėdistų buvo sumintas su partizanų spauda. Taip prasidėjo kankinimai ir kruvini tardymai Merkinės, Varėnos sovietinio saugumo rūsiuose, galų gale – Vilniaus Lukiškių kalėjime. Povergiško darbo dešimtmečio Sibiro fabrikuose, lageriuose, kasyklose 1959 metais Juozas Jakavonis su savo šeima grįžo į Lietuvą.

Prasidėjus Atgimimui aktyviai dalyvavo Sąjūdžio veikloje, šalia namų buvo atkastas ir įrengtas bunkeris, buvusi Pietų Lietuvos partizanų vadavietė, kuri kasmet pritraukia gausų lankytojų būrį ne tik iš Lietuvos, bet ir užsienio. Sodybos šeimininkas visada pasirengęs papasakoti ne tik jo šeimą, bet ir visą lietuvių tautą ištikusią kančių istoriją ir paliudyti, kad niekas negali palaužti žmogaus, tikinčio savo idealais, dvasios.

Patriotiškai užaugino dukteris Angelę ir Birutę. Baigęs tik keturias pradinės mokyklos klases, Juozas Jakavonis stebina apsiskaitymu, nepaprastai aiškiu protu, patriotine savivoka.

Juozas Jakavonis jau yra tapęs gyva legenda. Jo vienkiemį Kasčiūnuose kone kasdien lanko patriotiškai auklėjamas jaunimas, kino operatoriai ir fotografai iš Lietuvos ir kitų šalių, kurie fiksuoja Pasipriešinimo sovietų okupacijai Lietuvoje faktus.

Nepalaužiamam Dzūkijos ažuolui linkime ilgiausių metų!

Gintaras LUČINSKAS